'స్వాతి' మాసపత్రిక, నవంబర్ 1992

అద్వైతం

చలికాలం - రాత్రికావడంతో - ఎక్కువమంది జనం లేరు బీచ్‌లో.

ఆరేడుకిలోమీటర్లు పొడవున్న అందమైన బీచ్ మెరీనా.

మద్రాసు నగరానికీ, నగరవాసులకీ ఎంతో అందాన్నీ, ఆనందాన్నీ ఇస్తోంది ఈ సముద్రతీరం.

మద్రాసులో ఉండడం మొదలెట్టి పదేళ్ళయినా స్వప్నకీ నాకూ సముద్రమంటే మక్కువ ఏమాత్రమూ తగ్గలేదు - పెళ్ళయి పన్నెండేళ్ళయినా ఒకరంటే ఒకరికి ప్రేమ తగ్గనట్లే.

ఒకదాని తర్వాత ఒకటిగా వచ్చిపోయే కెరటాలని చూస్తూ కూర్చుంటే సమయం తెలియదు మాకు. ఒక పక్క హార్బర్‌లోకి వచ్చిపోయే ఓడలు. మరోపక్క ఆ ఓడలకి దారిచూపుతూ లైట్‌హౌస్. పైన చుక్కలతో నిండిన ఆకాశం. ఆకాశంలో ఒక్కోరోజు ఒక్కోలా కనిపించే చంద్రుడు.

పౌర్ణమి కావడంతో చంద్రుడు నిండుగా వున్నాడు. వెన్నెలలో సముద్రం మెరుస్తోంది.

"ఎంత అందంగా వుంది ఈ సముద్రం" అంది స్వప్న మత్తులోకి జారుతున్నట్లు.

ఆల్కహాల్‌నే కాదు అందాన్ని తాగినా మత్తు వస్తుందన్నట్లుంది స్వప్న ముఖం.

నా మనస్సు కూడా మరో లోకంలో విహరిస్తున్నట్లుంది.

"మనపైన వున్న ఆకాశం కిందికి దిగి, ఇంకా కిందికి దిగి, అలా దిగుతూ వచ్చి మనల్ని చుట్టేస్తే ఎంత బాగుంటుందో" అంది స్వప్న.

"నీ కోరిక అశాస్త్రీయంగా వుంది స్వప్నా - అసలు పదార్థమే కాని ఆకాశం మనలనెలా చుట్టేస్తుంది?" అన్నాను నేను.

"అదే తప్పు. మనకు తెలిసిన భౌతిక శాస్త్రజ్ఞానంతో చూసి, మనకున్న పరిమితమైన అనుభవాలతో ఆలోచించి కొత్త అనుభూతిని అశాస్త్రీయం అనకూడదు. అయినా అందమైన కలలు కనవద్దంటావెందుకు? ఆ కలలలో ఆ కోరికలలో ఎంత ఆనందం వుందో?" అంది స్వప్న.

నేను నవ్వాను - సమాధానం చెప్పకుండా.

అదే తనకి కావల్సిన సమాధానమైనట్లు నాకేసి చూస్తూ అంది స్వప్న.

"నెమ్మదిగా వస్తున్న ఈ కెరటాల లోంచి ఓ కెరటం ఒక్కసారిగా పైకి లేచి మనల్ని

ముంచేస్తోంటే - మనం ఒకరి ఒళ్ళో ఒకరం పడుకుని వుంటే ఎలాగుంటుంది?"

"మనం నీళ్లల్లో మునిగిపోతాం" అన్నాను నేను.

"అయినా మనకేం అవకపోవచ్చు. అలా మనపైన కెరటం - ఇలా కబుర్లాడుకుంటూ ఇసకమీద మనం" అంది స్వప్న కళ్లు మూసుకుంటూ.

ఆ సన్నివేశాన్ని ఊహించుకుంటూ నేనూ కళ్ళు మూసుకున్నాను.

కళ్ళు మూసుకుని వున్న నాకు ఒక పెద్దకాంతి కనిపించసాగింది. కళ్ళు మూసుకునే వున్నాను నేను. అయినా కాంతి కనిపిస్తూనే వుంది. ఇంతలో పెద్ద హోరు వినిపించసాగింది.

"ఏంటది స్వప్నా?" అన్నాను గట్టిగా.

"సముద్రం పొంగుతున్నట్లుంది" అంది స్వప్న.

"ఆ హోరు సరే - కాంతి ఏంటీ?" అన్నాను.

కళ్ళు మూసుకుని వున్న నాకు కనిపిస్తున్న కాంతి, నాకు వినిపిస్తున్న హోరు స్వప్నకి కూడా తెలుస్తున్నాయి.

"కాంతి పెరుగుతోంది. హోరు దగ్గరకొచ్చేస్తోంది. మనల్ని ముంచేస్తోంది" అంది స్వప్న.

కళ్లు తెరిచాను.

స్వప్న ఒళ్ళో నేను. నా ఒళ్లో స్వప్న. మా మీద కెరటం. అయితే మేం తడవడం లేదు. పైకి చూశాను. ఆకాశం లేదు. మా చుట్టూ ఏదో నీలం రంగు చుట్టేసినట్లుంది.

స్వప్న కోరిక ఫలించినట్లుంది.

ఆకాశం మమ్మల్ని చుట్టేసింది. కెరటం మమ్మల్ని ముంచేసింది. అయితే మాకు ఏమీ అవడం లేదు.

అసలు మేం బతికి వున్నామో లేదో తెలియదు. చుట్టూ మద్రాసు బీచ్‌లేదు...

ఇద్దరం లేచాం. అసలు లేచినట్లు లేదు నాకు. తేలుతున్నట్లుంది. అదే మాట అన్నాను స్వప్నతో.

"అసలు మనం బతికి వున్నామా?" అంది స్వప్న.

"తెలియడం లేదు. చూద్దాం పద" అన్నాను.

నడవసాగాం ఇద్దరం. అయితే నడుస్తున్నట్లు లేదు. అసలు ఎటూ వెళ్తున్నట్లు లేదు. వెళ్తున్నట్లు ఎలా తెలుస్తుంది. ఒక చోటు నుండి మరో చోటుకి వెళ్తే తెలుస్తుంది. నీలంలో చుట్టెయ్యబడి వున్న మాకు ఎటైనా వెళ్ళడం అంటే తెలియడం లేదు. నడిచినా వున్నచోటే వున్నట్లుంది. చుట్టూ ఆకాశమే. పైనంతా కెరటమే.

టైం ఎంతయ్యుంటుందో చూద్దామని వాచీ చూశాను. వాచీ తిరగడం లేదు. నా వాచీ పాడయ్యుంటుందని స్వప్నని టైమెంతయిందని అడిగాను. తన చేతి గడియారం చూసుకుని స్వప్న అంది.

"తిరగడం లేదు."

అంటే స్థలమే కాదు - కాలం కూడా స్థంభించింది. స్థలం, కాలం స్తంభిస్తే సంఘటనలు లేవు. సంఘటనలు లేకపోతే స్థలకాలాలు లేవు. అయితే వేటివల్ల ఏవి పుడతాయో తెలియదు.

నడుస్తున్నా వున్నచోటే టైం కదలకుండా వున్నాం.

"ఇప్పుడేమవుతుంది?" అన్నాను స్వప్నతో.

"ఏమో తెలియదు. అసలు ఇప్పుడేమవుతోందో తెలిస్తే కదా - ముందేమవుతుందో తెలియడానికి? ఇది నిజమా? మాయా? కలా? అసలు మనం వున్నామా?" అంది స్వప్న.

"ఈ స్థితి కొత్తగా వుంది కానీ భయంగా లేదు. బాధగా లేదు" అన్నాను.

"అసలు ఏ ఫీలింగూ లేదు. ఫీలింగ్ రావాలంటే ఏదో ఒకటి జరగాలి. ఏమీ జరగనప్పుడు ఏ ఫీలింగ్ వుంటుంది?" అంది.

"ఏదో జరుగుతున్నట్లుంది" అన్నాను.

"అవును - మనల్ని చుట్టేసిన ఆకాశం దూరమవుతోంది. పైనున్న కెరటం వెనక్కి వెళ్ళిపోతోంది".

"ఆ - మనచుట్టూ స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. అదిగో పైన ఆకాశం. అటుపక్క సముద్రం. మనం బీచ్‌లో ఇసకమీద వున్నాం" అన్నాను.

"అయితే ఇది మద్రాసు బీచ్ కాదు. విశాఖపట్నం బీచ్. అదిగో డాల్ఫిన్స్ నోస్" అంది.

"అంతేకాదు. ఇది ఇప్పటి విశాఖపట్నం బీచ్ కాదు. పదిహేనేళ్ళ క్రితం బీచ్. అప్పుడు ఈ పరిసరాలు ఇలానే వుండేవి" అన్నాను.

"అప్పుడు రోజూ మనం ఇక్కడకొచ్చే వాళ్ళం కదా" అంది.

"కొన్నేళ్ళ క్రితం కలిసివచ్చేవాళ్ళం. అంతకు ముందు కొన్నాళ్ళు విడివిడిగా వచ్చేవాళ్ళం. అప్పుడు మనం ఒకరికొకరం తెలియదు. నువ్వో పుస్తకం చదువుకుంటూ కూర్చునేదానివి. నేనూ ఓ పుస్తకం చదువుకుంటూ - అదిగో అక్కడ కూర్చునేవాడిని" అంటూ అటు చూశాను.

నాకొక్కసారి షాక్ కొట్టినట్లయింది.

అక్కడ నేనే వున్నాను.

సరిగ్గా పదిహేనేళ్ళ క్రితం ఎలాగుండే వాడినో అలా అక్కడ కూర్చుని చదువుకుంటున్నాను.

నాకు పిచ్చెక్కినట్లయింది.

స్వప్నకేసి చూశాను.

స్వప్న కూడా అదే పరిస్థితిలో ఉంది.

అయితే స్వప్న పదిహేనేళ్ళ క్రితపు నన్ను చూడ్డంలేదు. ఇంకోవైపు చూస్తోంది. నేనటుచూశాను.

అక్కడ స్వప్న కూర్చుని వుంది.

సందేహం లేదు. పదిహేనేళ్ళ క్రితం స్వప్న ఎలాగుందో అలానే వుంది. అప్పుడు తనెక్కడ కూర్చునేదో అక్కడే కూర్చుని అలానే పుస్తకం చదువుతోంది.

"స్వప్నా" అన్నాను.

"నాకేం అర్థం కావడం లేదు" – అంది స్వప్న.

"మనం చచ్చిపోయామా? దయ్యాలమా?" అన్నాను.

"మనం దయ్యాలమైతే మరి వాళ్ళెవరు?" అంది.

"వాళ్ళు మనమే" అన్నాను.

"అంటే మనం చచ్చిపోయినట్లా? ఉన్నట్లా? నేను ఆ అమ్మాయిని చూసి వస్తాను" అంటూ నడవబోయింది.

"అదెవరో అమ్మాయి కాదు – నువ్వే – నిన్ను నువ్వే కలవబోతున్నావు" అన్నాను నేను.

స్వప్న నడిచింది – తనవైపే.

నేనూ నావైపు నడిచాను.

వెళ్ళి నా ముందు – అంటే "అతని" ముందు కూర్చున్నాను.

తలెత్తి చూశాడు. చూసి విస్తుపోయాడు.

"పదిహేనేళ్ళ తర్వాత నువ్వవి నేను" అన్నాను.

"అతని"కి అర్థం కాలేదు. పదిహేనేళ్ళ క్రితం ఇలా జరిగి వుంటే "నాకూ" అర్థం అయ్యేది కాదు.

కొంచెంసేపు నన్ను చూసి కొంచెం బోధపడినట్లుగా నవ్వి – "నాలానే వున్నారు మీరు" అన్నాడు.

"నీలా వుండడం కాదు – నువ్వే నేను – నేనే నువ్వు. ఇంకో పదిహేనేళ్ళకి

ఇలానే వుంటావు" అన్నాను.

"నాకు అర్థం కావడం లేదు" అన్నాడు.

"నా పరిస్థితీ అంతే. నేనూ, స్వప్నా మద్రాసులో సముద్రం ఒడ్డున కూర్చుని వున్నాం. మమ్మల్ని ఆకాశం చుట్టేసింది. సముద్రం ముంచేసింది. రెండూ విడిపోయేసరికి ఇక్కడ, ఇప్పుడు వున్నాం. అక్కడ మేం కూర్చున్న సమయానికి పదిహేనేళ్ళు వెనక్కి వచ్చాం. అప్పుడు నేను ఇలా సముద్రం ఒడ్డున కూర్చుని చదువుతుండేవాడిని. ఇప్పుడు నువ్వు చదువుతున్న పుస్తకం నేనూ చదివాను. దాన్ని నీకు నీ ఫ్రెండ్ చదవమని ఇచ్చాడు. నువ్వు అతనికి తిరిగి ఇయ్యనే లేదు. నువ్వంటే నేనే. నేను వుంచేసుకున్నాను. ఆ పుస్తకం నా దగ్గర మద్రాసులో వుంది."

"మా అమ్మా నాన్నా పేర్లు ఏంటి?" అన్నాడు అతను సగం నమ్మకంగా.

"అమ్మపేరు అన్నపూర్ణ, నాన్న పేరు విశ్వనాథం. ఇద్దరూ చచ్చిపోయారు".

"ఇద్దరూ బతికే వున్నారు."

"పదిహేనేళ్ళ క్రితం బతికే వున్నారు. ఆరేళ్ళ క్రితం చచ్చిపోయారు. అంటే తొమ్మిదేళ్ళ తర్వాత చచ్చిపోయారు."

"మీరు మాట్లాడేది నాకు అర్థం కావడం లేదు. పిచ్చెక్కుతున్నట్లుంది."

"ఇంకొంచెం సేపు నేను మాట్లాడితే నాకు పిచ్చెక్కిందంటావు. పద నీ కాబోయే భార్యని నీకు చూపిస్తాను" అంటూ లేచాను. 'అతనూ' లేచాడు.

ఇద్దరం స్వప్నద్వయం దగ్గరికి నడవసాగాం.

మమ్మల్ని చూసి స్వప్న మా దగ్గరికి రాసాగింది. స్వప్నంటే నా స్వప్న. చిన్న స్వప్న కాదు.

అటుగా ఓ కాకి ఎగురుతూ రాసాగింది.

"సప్నా! కాకి!" అని అరిచాను.

నా స్వప్నలోంచి కాకి వెళ్ళిపోయింది. కాకికి స్వప్న కనిపించలేదు. అసలు స్వప్న శరీరమే లేనట్లుంది. కాకికే కాదు ఇంకెవ్వరికీ మేం కనిపించమేమో చిన్నప్పటి "మాకు" తప్ప.

అంటే మా శరీరాలు లేవన్నమాట. మేం ఆత్మలమేమో.

కాకి నా స్వప్న శరీరంలోంచి దూసుకుపోవడం చూసిన చిన్న స్వప్న నివ్వెరపోయింది.

మా కాళ్ళవంక చూసింది.

కాళ్ళు మామూలుగా వున్నాయి. మేం మామూలుగానే నడుస్తున్నాం. అయితే

మా పాదాల గుర్తులు ఇసుకలో పడ్డంలేదు. అతని అడుగులు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. నావికానీ, నా స్వప్నవికానీ కనిపించడం లేదు. చిన్న స్వప్న లేచింది. లేచి మా దగ్గరకొచ్చింది.

నలుగురం ఒకేచోట చేరాం. పదిహేనేళ్ళ దూరం రెండడుగులు దగ్గరయింది.

"ఈవిడ నా శ్రీమతి స్వప్న" అన్నాను నేను పరిచయం ప్రారంభిస్తూ.

"ఈయన మా ఆయన" అంది నా స్వప్న.

"మనల్ని మనకు మనమే పరిచయం చేసుకుంటున్నాం" అన్నాను నేను నా స్వప్నతో.

"అప్పటికి మనం ఒకరికొకరం తెలియం. వాళ్ళిద్దరూ పెళ్ళిచేసుకోబోతున్నారు. చేసుకుని మనం అవుతారు" అంది నా స్వప్న.

"వాళ్ళేం చెప్తున్నారో నాకు తెలియదు కానీ నేను మిమ్మల్ని చేసుకోమని అడగడం లేదు" అన్నాడు 'అతను' చిన్న స్వప్నతో.

"నువ్వు పెళ్ళిచేసుకోమని నన్ను అడిగావు. నేను నిన్ను చేసుకున్నాను" అంది నా స్వప్న అతనితో.

"నేను మీ సంగతి చెప్పడం లేదు. ఆవిడ సంగతి చెప్తున్నాను" అన్నాడతను. నా స్వప్నతో – స్వప్నలిద్దరినీ మార్చి మార్చి చూస్తూ.

"ఆవిడ నేనే" అంది నా స్వప్న.

"అంటే మా ఇద్దరి పెళ్ళి జరిగి తీరుతుందా?" అంది చిన్న స్వప్న.

"జరుగుతుందా ఏమిటి? పెళ్ళి జరిగింది.ఎన్నో ఏళ్ళుగా అన్యోన్యదాంపత్యం సాగుతోంది. పదిహేనేళ్ల తర్వాత మీరు ఎలాగుంటారో అదే మేము" అన్నాను.

"ఒకవేళ మేం పెళ్ళి చేసుకోకపోతే" అన్నాడతను.

"చేసుకోకపోవడమనే ప్రసక్తి లేదు. పెళ్ళి అయిపోయింది. మీరు పదిహేనేళ్ళు ఎలా బతుకుతారో అలా బతికిన వాళ్ళం మేం. ఇప్పటివరకూ మీరు జీవించిన జీవితాల అనుభవమే వుంది మీకు. ఇంకా పదిహేనేళ్ళ అనుభవం వుంది మాకు" అంది నా స్వప్న.

"అంటే ఇంకో పదిహేనేళ్ళు బతుకుతామన్నమాట. ఏ రోగంతోనో, ఏక్సిడెంట్‌లోనో, యుద్ధం వల్లనో చచ్చిపోమన్న మాట. దాన్ని బట్టి మేం భవిష్యత్తులో ఏం చెయ్యాలో ఆలోచించుకోవచ్చు" అంది చిన్న స్వప్న.

"తరువాతి పదిహేనేళ్ళ గురించి మీరు ఏమీ ప్లాన్ చేసుకోలేరు. అది అయిపోయింది" అన్నాను.

"అది మీకు అయిపోయింది. మాకు కాదు. మేం పదిహేనేళ్ళు - ఆ తర్వాత ఇంకా కొన్నాళ్ళు జీవిస్తాం. ఇప్పుడు మీరు వచ్చినట్లు, ఇంకో ఇద్దరొచ్చి, తర్వాత ముప్పై ఏళ్ళ జీవితం మేం గడిపేశాం అంటే ఏమవుతుంది? మా జీవితాలకి సంబంధించిన ఆలోచనలూ, కోరికలూ, నిర్ణయాలూ మావి. మేం ఒకరినొకరం పెళ్ళి చేసుకోకపోవచ్చు" అన్నాడతను.

"అది మీ చేతుల్లో వుందా?" అన్నాను.

"ఎవరి జీవితం వాళ్ళ చేతుల్లోనే వుంటుంది" అన్నాడు.

"అయితే నువ్వు నీ జీవితం అనుకుంటున్నది నేను గడిపిన జీవితం. నువ్వూ నేనూ ఒక్కటే. నేను స్వప్న దగ్గరకెళ్ళి పెళ్లి చేసుకోమని అడిగాను. నువ్వు అడగనని ఎందుకనుకుంటున్నావు? అన్నాను.

"నేను నేను కనుక" అన్నాడు.

"కానీ నేను నువ్వే - నువ్వు నేనే" అన్నాను.

"అంటే రాబోయే పదిహేను సంవత్సరాలలో మీరెలా జీవితం గడిపారో అలా తప్ప మరోలా జీవితం గడిపే అధికారం మాకు లేదా?" అంది చిన్న స్వప్న.

నేను నా స్వప్నవైపు చూశాను. నాస్వప్న నన్ను చూసింది.

"తెలియదు" అన్నాం ఇద్దరం ఒకేసారి.

ఇంక నిలబడలేనట్లు కూర్చుంది నా స్వప్న. నేనూ కూర్చున్నాను. మా ఎదురుగా కూర్చున్నారు వాళ్ళిద్దరూ.

"ప్రతి మనిషికి తన జీవితం గురించి నిర్ణయించుకునే అధికారం వుందా? లేదా?" అంది చిన్న స్వప్న.

"ఉంది. ఉండాలి. అయితే మీరు పదిహేనేళ్ళ జీవితం గడిపేసి, మళ్ళీ పదిహేనేళ్ళు వెనక్కి వెళ్ళి, ఇంకోలా జీవిద్దామనుకుంటున్నారు" అన్నాను.

"కాదు. మేం పదిహేనేళ్ళ జీవితం గడపలేదు. అది గడిపింది మీరు" అన్నాడతను.

"మేం మీరేగా" అన్నాను.

నలుగురి మధ్యా నిశ్శబ్దం.

కొంతసేపటికి ఆ నిశ్శబ్దాన్ని భంగపరుస్తూ అంది నా స్వప్న చిన్న స్వప్నతో.

"నువ్వు ఇంకా ఫిలాసఫీ ఎమ్మే చదువుతున్నావు. నేను పూర్తి చేశాను. అంతేకాదు. ప్రాక్పశ్చిమాల వేదాంతాలనెన్నింటినో చదివాను. నీకన్నా నేనెక్కువ పుస్తకాలు చదివాను, ఉపన్యాసాలు విన్నాను, అనుభవించాను. అయినా నాకీ అనుభవం కొత్తదే. అయితే ఇదికొత్తగా లేదు. ఏదో అంతర్మథనంలాగుంది. నాతో నేనే మాట్లాడుకుంటున్నట్లుంది.

నేనంటే ఎవరు? ఈ శరీరమా? ఈ మెదడా? ఈ జ్ఞాపకాలా? ఈ అనుభవాలా? ఇవేమీ కానిదా? తెలియదు.

నేను నీకన్న పదిహేనేళ్ళ జీవితం ఎక్కువ గడిపాననుకుంటున్నాను. అంటే నీకన్న ఎక్కువ అనుభవాల్ని చూసుంటాను. నా అనుభవాలనన్నింటినీ నీకు చెప్తే, వాటినిబట్టి నువ్వు నీ భవిష్యత్తుని మలచుకోగలవా? అసలు భవిష్యత్తు మన చేతుల్లో వుందా? అంతా విధి నడిపేదేనా? ముందు నిర్ణయించబడిన మార్గంలో మనం నడుస్తామా? మనమే మార్గాన్ని ఎన్నుకోగలమా?"

నా స్వప్న మాటలకి అడ్డు వస్తూ అంది చిన్న స్వప్న- "కొంత ఫ్రీ విల్ కొంత డెస్టినీ కలిసి జీవితం"

"నువ్వు పుస్తకాలలోంచి వేదాంతాన్ని అప్పచెప్తున్నావు" అంది నా స్వప్న నవ్వుతూ.

చిన్న స్వప్నకి కోపం రాలేదు. "నా భవిష్యత్తుని చెప్పండి" అంది నా స్వప్నతో.

"నీ భవిష్యత్తు నా గతం" అంది నా స్వప్న.

"అదే చెప్పండి" అంది చిన్న స్వప్న.

"చెప్పను". "మేం గడిపిన జీవితం గురించి మీకు చెప్తే, అది మీ జీవితాల మీద ఏ ప్రభావం చూపిస్తుందో తెలియదు. అలా చెయ్యాలనో, చెయ్యకూడదనో మీరు ప్రయత్నించవచ్చు. ఎవరి జీవితం వాళ్ళు గడపడం మంచిది. అసలు మన జీవితాలు ఎలా గడుస్తాయో, మనం ఎలా గడుపుతామో తెలియదు.

భూత భవిష్యద్వర్తమానాలు వేర్వేరుగా లేవనిపిస్తోంది నాకు. స్థలం, కాలం మన కళ్ళకి మనం తొడుక్కున్న కళ్ళద్దాల లాగున్నాయి. వాటిని తీసేసి చూస్తే మనకి కనిపించేదంతా ఒక్కటేనేమో. ఆ ఒక్కటే సత్యమేమో" అంది నా స్వప్న.

"ఫిలాసఫీ చదువుతున్న నాక్కూడా మీరు చెప్పేదంతా గందరగోళంగా వుంది" అంది చిన్న స్వప్న.

"ఫిలాసఫీ చదవడం వల్ల ఏమీ రాదేమో చదువుతున్నామన్న తృప్తి తప్ప. సత్యం పుస్తకాలు చదవడం వల్ల అర్థం కాదు - అనుభవిస్తే తప్ప. ఆ అనుభవం అందరికీ కలగదు. అది కలిగితే ఉన్నదల్లా సచ్చిదానందమే" అంది నా స్వప్న.

"ఆ అనుభవం మీకు కలిగిందా?" అంది చిన్న స్వప్న.

"తెలియడం లేదు. కానీ మిమ్మల్ని - అంటే మమ్మల్నే - ఇలా స్థలాన్ని, కాలాన్ని కాదని కలపడంలోంచి ఏదో అర్థమవుతోంది. అదింకా స్పష్టంగా తెలియడం లేదు" అంది నా స్వప్న.

నేను స్వప్నవైపు వింతగా చూస్తున్నాను.

"ఇప్పుడు మీరేం చేస్తారు?" అన్నాడతను.

"ఇప్పుడంటే ఎప్పుడు - పదిహేనేళ్ళకి అటా? ఇటా?" అన్నాను.

నా స్వప్న చిన్న స్వప్న చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకుంటూ అంది - "హాస్టల్ వార్డెన్ నీ కోసం చూస్తుండి వుంటుంది. ఇంక వెళ్ళు."

"మరి మీ సంగతి?" అంది చిన్న స్వప్న.

"మిమ్మల్ని ఒంటరిగా వదిలివెళ్ళాలని లేదు" అన్నాడతను.

"మేం ఒంటరిగా లేం - ఒకరికొకరం వున్నాం. ఎన్నేళ్ళ నుండో ఒకరికొకరంగా, ఒకరంగా వుంటున్నాం. ఎన్ని సుఖాల్లో, ఎన్ని కష్టాల్లో మేం ఇద్దరం కలిసి ప్రయాణం చేశామో. మేం ఒకరికొకరం వుండగా మరొకరి తోడు అక్కర్లేదు మాకు. మీరింక వెళ్ళండి" అన్నాను నేను.

"స్వప్నా - అతన్ని వదలకు, అతనితో నీ జీవితం ఎంతో ఆనందంగా గడుస్తుంది. అతన్ని జాగ్రత్తగా, బాగా చూసుకో" అంది నా స్వప్న చిన్న స్వప్నతో.

నావీ అనే మాటలన్నట్లు అతని చేతిని నా చేతుల్లోకి తీసుకుని ఆప్యాయంగా నొక్కాను.

వాళ్ళిద్దరి కళ్ళలోనూ తడి కనిపించింది. చిన్న స్వప్న తన పైట చెంగుతో కళ్ళు తుడుచుకుంది. నా గుండెలో ముల్లు దిగినట్లయింది. పదిహేనేళ్ళ క్రితపు స్వప్నను దగ్గరకి తీసుకుని ముద్దెట్టుకున్నాను. నా స్వప్న అతనిని దగ్గరకి తీసుకుని ముద్దెట్టుకోబోయింది.

"స్వప్నా" అన్నాను. నా గొంతులో ధ్వనించిన ఈర్ష్య నా స్వప్నకి అర్థమైంది. పల్చగా నవ్వింది.

ఎంతో మధురమైనది ఆ నవ్వు.

అప్పుడే చీకటి పడుతుంటే కడలి కెరటాల మీద ఉదయించే పున్నమి చంద్రుడికన్న అందంగా వుండే నవ్వు.

ఇంకాస్సేపటికి సూర్యోదయమవుతుండగా, మసక చీకటిలో కనిపించే మల్లెమొగ్గకన్న మనోహరంగా వుండే నవ్వు.

సంగీత విద్వాంసుడు గుండెలోతుల్లోంచి ఆలపించే మోహనరాగం కన్న మోహనమైన నవ్వు.

నయాగారాలూ, హిమాలయాలూ, ఇంద్ర ధనస్సులూ - విశ్వంలోని అందమైనవన్నీ మాయమైపోయినా స్వప్న నవ్వు ఒక్కటే వుంటే చాలు ఈ ప్రపంచం అందంగా వుండేందుకు అని అనిపించే నవ్వు.

అలా నవ్వుతూ నన్ను దగ్గరకి తీసుకుని కళ్ళుమూసుకుంది నా స్వప్న.

"స్వప్నా" అంటూ నా స్వప్నని దగ్గరకి తీసుకుని నేనూ కళ్ళు మూసుకున్నాను.

వాళ్ళిద్దరూ వున్నారన్న ఆలోచనలేదు మాకు. మేం ఇద్దరం ఒకరి ఒళ్ళో ఒకరం కళ్ళు మూసుకుని ఉన్నాం.

మళ్ళీ కాంతి కనిపించసాగింది. హోరు వినిపించసాగింది. కాంతి కనిపిస్తూనే వుంది. హోరు వినిపిస్తూనే ఉంది. కెరటం మమ్మల్ని ముంచెత్తింది, మేం తడవకుండా. ఆకాశం మమ్మల్ని చుట్టేసింది. మమ్మల్ని తాకకుండా.

ఇద్దరం అలా కళ్ళు మూసుకునే వున్నాం, ఎంతసేపో తెలియకుండా.

నెమ్మదిగా కాంతి తగ్గసాగింది. హోరు వినిపించడం మానేసింది.

ఇద్దరం కళ్ళు తెరిచాం.

ఒక పక్క ఓడలు. మరో పక్క లైట్ హౌస్. ఎదురుగా పున్నమి వెన్నెలలో మెరుస్తూ కడలి.

మళ్ళీ మెరీనా.

"ఏమయింది?" అన్నాను నేను స్వప్నకేసి చూస్తూ.

"మనం మరో లోకాన్ని చూశాం" అంది స్వప్న.

"మరో లోకమా?" అన్నాను.

"మరో లోకమంటే మరో లోకం కాదు. ఈ లోకమే. మరోలా చూశాం. మామూలుగా మనకి కనిపించేట్లు కాకుండా ఇంకోలా కనిపించింది. అందుకే మరో లోకం లాగ అనిపించింది."

"ఈ లోకమేనా?" అన్నాను చుట్టూ చూస్తూ.

"అవును. ఈ లోకమే. ఇక్కడ, ఇప్పుడు వున్నదే" అంది స్వప్న.

"ఇక్కడే, ఇప్పుడు వున్న లోకం అయితే మరి వాళ్ళేరి?" అన్నాను.

"వాళ్ళెవరు? వాళ్ళు మనమే" అంది.

"వాళ్ళు పెళ్ళి చేసుకుంటారా?" అని అడిగాను.

"మనం పెళ్ళి చేసుకున్నాం - వాళ్ళు చేసుకుంటారో లేదో తెలియదు" అంది స్వప్న.

"మనం వాళ్ళమేగా. మనం పెళ్ళి చేసుకుంటే వాళ్ళూ చేసుకున్నట్లే కదా?" అన్నాను.

"మనం పెళ్ళి చేసుకున్నాం. చేసుకోలేదు. రెండూ సంఘటనలే. రెండూ విశ్వంలో వున్నవే. మనం దేన్ని కావల్సి వస్తే దాన్ని చూడచ్చు. అలా జరుగుతోందని అనుకోవచ్చు.

అలా జీవించవచ్చు. పెళ్లి అవ్వాలని అనుకుంటే అవుతుంది. అక్కర్లేదనుకుంటే అవదు" అంది స్వప్న.

"నువ్వు చెప్తున్నది – మనం చూసిన దానికన్న అయోమయంగా, గందరగోళంగా వుంది. అసలు అర్థం కావడం లేదు" అన్నాను.

"నాకు అర్థం అయింది నేను చెప్తున్నాను. ఈ లోకం మనం అనుకుంటున్నట్లు స్థిరంగా, నిర్దిష్టంగా, ఒకరకంగా, వున్నది కాదు. మన జీవితాలు ఒక పద్ధతిలో, ఒకేలా, ఒక నిర్ణీతమైన దారిలో నడిచేవి కావు. మనం మన జీవితాల్నీ మన పరిసరాల్నీ మనకి కావల్సినట్లో, తెలిసినట్లో చూస్తున్నాం. ఇలానే చూడాలని లేదు. ఇంకోలా కూడా చూడచ్చు."

స్వప్న మాటలకు-అడ్డు వస్తూ అన్నాను నేను – "నాకు అర్థం అయ్యేలా చెప్పు"

"ప్రయత్నిస్తాను. ప్రపంచంలోని పదార్థమూ, సంఘటనలూ అన్నీ ఒక్కసారే, ఒక్కచోటే వున్నాయి. పుట్టడం, పెరగడం, పెళ్ళి చేసుకోవడం, పిల్లల్ని కనడం, చనిపోవడం ఇవన్నీ ఒక క్రమంలో కాక చిందర వందరగా పక్క పక్కనే పడి వున్న సంఘటనలు, మనం కాలాన్ని కొలబద్ధగా చేసుకు చూస్తే వాటికి ఒక క్రమం వస్తోంది. అలానే నక్షత్రాలూ, గ్రహాలూ, కొండలూ, చెట్లూ అన్నీ ఒక్కచోట వున్నవే. మనం స్థలంలో వాటిని చూస్తే ఒక క్రమం వస్తుంది. మనం మనకి కావల్సిన వాటిని, కావల్సినప్పుడు చూస్తుంటాం. జీవితాన్ని ఒక క్రమపద్ధతిలో చూడ్డం అలవాటయో, ఇష్టమయో మనం ఆ క్రమంలోనే చూస్తున్నాం. అలానే చూడక్కర్లేదు – ఎలాగన్నా చూడచ్చు – మనం కావాలనుకుంటే – అదే అయింది ఇందాక"

"అంటే ముందు వెనుకలు లేవా?" అన్నాను.

"అవి మనం కల్పించుకున్నవి. భూత భవిష్యద్వర్తమానాలు లేవు. ఉన్నదంతా వర్తమానమే. జరుగుతున్నదే. నిజానికి అది జరగడం కాదు. ఓ సంఘటన జరగాలని అనుకోవడం. దాన్ని అనుభవించడం. ఒకసంఘటనవల్ల మరో సంఘటన జరుగుతుందనుకోవడం సరికాదు. కార్యకారణ సంబంధం మనం మొత్తం అంతా ఒకసారి చూడలేకపోవడం వల్ల మనకి కలుగుతున్న అభిప్రాయం. అంతా ఒక్కసారి చూడగలిగితే ముందు వెనుకలు లేవు"

"అది ఎలా సాధ్యం?"

"మనం నేల మీద నిలబడి చూస్తుంటే మనకి మన పరిసరాలు మాత్రం కనిపిస్తాయి. విమానంలో ఎక్కి కొంచెం పైకెళ్ళి చూస్తే చాలాచోట్లు ఒకేసారి కనిపిస్తాయి. అదిమనం చూడ్డంలో వున్న తేడా. మనం ఒక సంఘటనని దగ్గర నుండి చూస్తే ఆ సంఘటన

మాత్రం కనిపిస్తుంది.

ఈ సంఘటనలన్నిటికీ దూరంగా వెళ్ళి చూడగలిగితే అన్నీ ఒక్కసారే, ఒక్కచోటే కనిపిస్తాయి.

మనం సినిమా చూస్తుంటే ముందు ఏమవుతుందన్న ఆతృత వుంటుంది మనకు. ముందు ఏం జరుగుతుందో తెలియదు కాబట్టి. అయితే సినిమా అంతా జరిగిన కథే. అంతా రీలుపైన వున్నదే. రీలంతా చూస్తే కథంతా ఒక్కసారే, ఒక్క చోటే వుంటుంది.

జీవితమయినా, ప్రపంచమయినా అంతే. విడివిడిగా చూడ్డంవల్ల ఇలా కనిపిస్తోంది. అంతా చూడగలిగితే స్థలకాలాలు లేవు. ఆలోచనలు లేవు. అలా లేకపోవడమే అన్నీ ఉండడం కూడా" అంది స్వప్న.

"అయితే మనం మనకి కావల్సినట్లో, మనకి తెలిసినట్లో లోకాన్ని చూస్తున్నామన్న మాట" అన్నాను.

"అవును. అనేకానేక సంఘటనలు నిండిన ఈ విశ్వంలో, ఒక్కో సంఘటనని ఒక్కోసారి ఎన్నుకుంటూ, వరసగా ఓ సంఘటన తర్వాత మరో సంఘటనని ఓ క్రమంలో చూసుకుంటుంటే జీవితం అవుతుంది. ఎన్నుకున్న సంఘటనల క్రమం జీవితం. సంఘటనలన్నిటినీ చూడగలిగితే, ఈ జీవితం వుండదు" అంది స్వప్న.

"అందరూ అలానే ఓ క్రమంలోనే చూస్తున్నారా?" అన్నాను.

"అందరూ లేరు"

"మరి ఎందరు చూస్తున్నారు?"

స్వప్న నాకేసి జాలిగా చూసింది.

చూసి లేచింది.

లేచి నా చేతిని తన చేతిలోనికి తీసుకుని నన్ను లేపింది.

ఇంటివైపుకి నడిపించసాగింది.

నడిపిస్తూ అంది – "ఒక్కరే"

ఆ ఒక్కరూ ఎవ్వరని అడుగుదామనుకున్నాను. ఇంతలో "అద్వైతం" అంటూ స్వప్న గొణుక్కుంటుంటే, అడగడం మానేశాను. ఏదో అర్థమైనట్లు అనిపించి.

(Richard Bach రాసిన *ONE* నవల చదువుతున్నప్పుడు కలిగిన ఒక ఆలోచనకి రూపకల్పన ఈ కథ.

* * *